

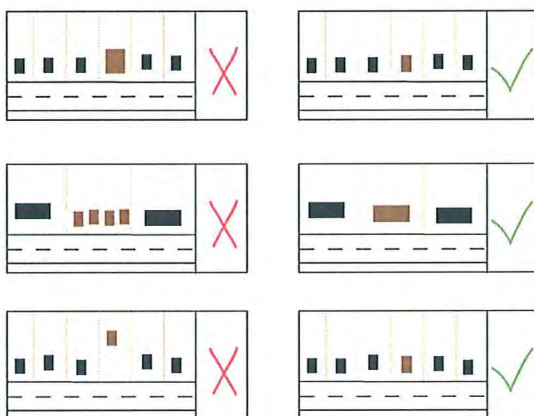
Bijlage A: Begrippenlijst

Aanbouw	Nieuw gedeelte, gebouwd aan een bestaande woning.
Afgewolfd (wolfseind)	De nok van een zadeldak loopt niet door tot de geveleinden, maar wordt met een driehoekig dakschild of dakvlak afgesloten. Term die gebruikt wordt wanneer een uiteinde van de nok van een zadeldak is afgeschuind.
Arbeiderswoning	Klein type woonhuis oorspronkelijk voor arbeiders en ambachtslieden. Veelal twee aan twee of in een rijtje van verscheidene woningen.
Bandijk	Een dijk die langs het winterbed van een rivier ligt en tijdens de winterperiode als eerste waterkering dienstdoet.
Bedrijfswoning / Dienstwoning	Een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein noodzakelijk is.
Bijgebouw	Een gebouw, dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw.
Bouwblok	Een geheel van geschakelde bebouwing.
Bouwwerk	Elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
Bouwlaag	Een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder.
Buitenplaats	Een buitenplaats is een aanzienlijk huis, al dan niet met meerdere bijgebouwen, in een parkachtige tuinaanleg van enige omvang.
Dakkapel	Klein uitspringend venster dat het hellende dakvlak onderbreekt, aangebracht om lucht en licht onder de kap toe te laten.
Dakopbouw	Een toevoeging aan de bouwmassa door het verhogen van de nok van het dak, die het silhouet van het oorspronkelijke dak verandert.
Daktypen	In de welstandsnota wordt gesproken over verschillende daktypen.

Damwandprofiel	Metalen beplantingmateriaal.
Dekzandrug	Een zandige door de wind tot langgerekte ruggen opgeblazen hoogte.
Detailering	Een klein toegevoegd onderdeel wat een bijzonderheid aangeeft.
Dwarshuisboerderij	Boerderij waarbij het woonhuisgedeelte dwars op het achterhuis van de boerderij is geplaatst. Beide delen zijn voorzien van een eigen dak.
Éénvlaksdak	Dakvlakken die uit één dakvlak bestaan, zoals lessenaarsdaken en platte daken, waarbij deze niet aanéngesloten zijn
Eng (of es)	Een oud bouwland dat gedurende verscheidene eeuwen met plaggenmateriaal is opgehoogd en daardoor hoger is komen te liggen dan de directe omgeving. Engen waren in gemeenschappelijk bezit en kenden in de meeste gevallen geen opgaande perceelsscheidingen.
Erker	Ronde, vierkante of veelhoekige uitkragende uitbouw aan de gevel, die vaak uitsteekt langs een of meer bouwlagen: kan gezien worden als een uitgebouwd venster.
(Gevel)geleding	Elementen van een gebouw die de indeling van wanden of gevels bepalen of accentueren zoals pilasters, lisenen en lijsten.
(Gevel)indeling	Compositie van de gevel. De indeling van bijvoorbeeld raamopeningen over de gevel.
Hallenhuis	Boerderij naar het Saksische type, het 'los hoes': zware gebinten die een middenbeuk begrenzen, vormen het geraamte, waarbij aan weerszijden de lagere zijbeuken aansluiten. De plattegrond bestaat uit een langwerpige rechthoek, aan de ene smalle zijde de inrit naar de middenbeuk of deel, links en rechts hiervan de lage veestallen in open verbinding met de deel.
Hoofdgebouw	Een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmetingen dan wel gelet op de bestemming als belangrijkste gebouw valt aan te merken.
Hoofdvorm	Oorspronkelijk de vorm van het eerste deel.

Kamp	Een individuele, blokvormige ontginning met bewoning op de kavel. De ontginning was in veel gevallen omgeven door een houtwal of een heg.
Kampenlandschap	Landschap ontstaan door ontginning in de vorm van kampen in het zandgebied.
Kaprichting	Richting waarnaar de lange zijde van een kap georiënteerd is.
Kasteel	Een versterkte en verdedigbare woning van een edelman.
Kozijn	Omlijsting van steen, hout of ijzer, bestaand uit de onder- of bovendorpel en twee of meer stijlen, om een ingang of lichtopening te omlijsten en er een raam, deur of luik in te bevestigen
Kwalitatief Referentiebeeld	Gewaardeerd beeld waarnaar men zijn handelen of denken kan richten.
Landgoed	Is een buitenplaats met de daarbij behorende boerderijen en landerijen.
Langhuisboerderij	Boerderij waarbij het woonhuis en het achterhuis onder een dak in elkaars verlengde liggen.
Lessenaarsdak	Een dak dat bestaat uit een hellend dakschild of dakvlak volgens het model van de oude lessenaar.
Linie	Een reeks van verdedigingswerken die elkaar ondersteunen.
Lint(bebouwing)	Langgerekte lijn van (veelal vrijstaande) bebouwing langs een weg of veenrivier.
Mansardedak	Een gebroken dakvorm die door de Fransman Mansard (ca. 1660) is ontwikkeld ten behoeve van meer zolderruimte voor slaapvertrekken. In eenvoudige vorm veel toegepast bij kleine woningen vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw (zie ook daktypen).
Middenrisaliet	Vooruitspringend gedeelte in het midden van een gevelfront.
Nok	Horizontale snijlijn van twee dakvlakken, bovenste rand van een dak.
Nokvulling	De in een topgevel onder de nok aanwezige houten schoren opgevuld met decoratief uitgezaagde panelen.
Oeverwal	Een zandige rug langs een rivierbedding.
Ondergeschikt	Voert niet de boventoon.
Ontginning	Het gebruiksklaar maken van woeste gronden voor agrarische productie en/of bewoning.
Ornamenten	Versieringen aangebracht op de buitenkant van een bouwwerk.
Overstek	Bouwdeel dat vooruitsteekt ten opzicht van het eronder gelegen deel.
Parcellering	De mate van indeling van percelen. Deze indeling van breedtes en hoogtes van bouwwerken bepaalt het straatbeeld. Hieronder staan enkele voorbeelden ter illustratie. Het gaat in alle gevallen om nieuwbouw of verbouw in bestaande situaties. De onderste twee illustraties geven een voorbeeld van verkeerde en goede plaatsing binnen de karakteristiek van de parcellering.

Pilaster	Weinig uitspringende, band- of liseenachtige, van een basement, een schacht en een kapiteel voorziene muurpijler, dienende om een muraalboog ofwel een hoofdgestel te dragen.
Plint	Een duidelijk te onderscheiden horizontale lijn aan de onderzijde van een gebouw.
Portiek	Vaak ingebouwde, aan de straatzijde geheel open ruimte, waarin zich de ingang van een gebouw bevindt.
Rooilijn	Richtlijn waarin gebouwen worden geplaatst en die de grens aangeeft met de openbare weg. Ook wel: de plaats die de lijn van de voorgevel bepaalt.

Samengesteld	Uit verschillende bestanddelen gevormd, bijvoorbeeld een groot venster gevormd door middel van een aantal kleine samengevoegde vensters.
Serrestal	De stallen worden gebruikt voor het onderbrengen van melkvee, kalveren, schapen en pluimvee. De serrestal wordt gekenmerkt door een lichte dakconstructie op een betonnen onderbouw die in systeem (bouw)vorm op de markt gebracht wordt. Het geheel doet denken aan een kasconstructie uit de tuinbouw. De zijkanten van de stal zijn voorzien van zogenaamd windbreek- of vogelgaas. Dit gaas is een juteachtig en ventilerend materiaal, dat desgewenst afgesloten kan worden met een bedienbaar gordijn. Karakteristiek is het gebogen dak dat bespannen is met UV bestendige folie. Deze folie is afgedekt met een schaduw-net om lucht, licht en verwarming te kunnen reguleren.
Situering	Plaats van het bouwwerk in zijn omgeving.
Stroomrug	Een zandige rug die bestaat uit een voormalige rivierbedding en aanliggende oeverwallen. Door een verlegging van de rivierloop ligging de stroomruggen nu veelal meer landinwaarts.
Stucwerk	In pleisterkalk uitgevoerd werk.
Tentdak	Dak met vier of meer gelijkbenige driehoekige schilden, die samenkomen in een punt.
Textuur	De voelbare structuur van een materiaal (bij metselwerk dus de oneffenheden van de steen en het voegwerk).
Teeltondersteunende voorzieningen (TOV)	Dit zijn voorzieningen die toegepast worden om de teelt van groente, fruit, bomen of potplanten te bevorderen en te beschermen. Onder TOV worden onder andere verstaan folietunnel- en boogkassen, containerteelt, schaduwhallen, stellingen en regenkapen.
Traditioneel	Zoals de gewoonte dat meebrengt, van oudsher. Onder traditionele kleuren worden in de meeste gevallen donkere tinten verstaan, zoals (donker)bruin, donkergroen, donkerrood, antraciet e.d.
Uitbouw	Ruimte in een woning die naar buiten steekt.
Uiterwaard	De grond die ligt tussen de bandijk en de rivier die bij hoog water overstroomt.
Veenontginning	Een vorm van ontginning die vooral in het Hollands-Utrechtse veengebied voorkomt en die gekenmerkt wordt door een zeer regelmatige structuur. Ten aanzien van zowel de lengte als de breedte waren de ontginners gehouden aan vaste maten, bepaald door de uitgever van de te ontginnen grond.
Villa	Aanduiding voor een vrijstaande, aanzienlijke woning. De stadsvilla is ontwikkeld in de tweede helft van de 19 ^e eeuw toen het voor een grotere groep stedelingen financieel mogelijk werd huizen te laten bouwen te midden van veel groen. De inspiratiebron was de middeleeuwse bouwtraditie van vakwerkhuisen. De nadruk lag op een onregelmatige gevormde dakpartij en een asymmetrische gevelopbouw. Karakteristiek zijn het siermetselwerk, de houten topgeveldecoratie, de gedeeltelijke bepleistering van de gevels of het siermetselwerk in gekleurde baksteen of natuursteen op constructieve punten.
Voorgevelrooilijn	De naar de weg gekeerde bebouwingsgrens zoals aangegeven in het bestemmingsplan, waarbij hoekpercelen maar één voorgevelrooilijn kunnen hebben. Bij onduidelijkheden over de voorgevelrooilijn is vervolgens bepalend; de huisnummering, de voordeur, de brievenbus of de hoofdonthuizing van het perceel of een combinatie daarvan.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wetering	Een watergang, tocht, brede sloot enzovoort, waarlangs de afwatering van lage landen plaatsheeft.
Windveer	Plank bevestigd langs de kanten van een rieten of pannendak ter afdekking van de voorraad. De windveer is vaak decoratief uitgesneden.
Woning	Een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijke huishouding.
Zadeldak	Dak, bestaande uit twee tegen elkaar geplaatste hellende schilden (zie ook daktypen).
Zichtas	Een as waarlangs men kijkt vanuit een huis of ander uitgangspunt naar een bepaald karakteristiek punt in het verschiep, waarlangs het uitzicht vrij is.

Bijlage B: Literatuurlijst

- BügelHajema Adviseurs, **Ontwikkelingsvisie Terwoldse Bandijk**, augustus 2002, Amersfoort.
- BügelHajema Adviseurs, **Ruimtelijke Toekomstvisie; fase 1 kernnotitie**, november 2002, Amersfoort.
- BügelHajema Adviseurs, **Ontwikkelingsvisie Terwoldse Bandijk**, augustus 2002, Amersfoort.
- DS landschapsarchitecten, **Achter 't Holhuis, Beeldkwaliteitsplan**, 22 december 2000, Amsterdam.
- Gelders Genootschap, **Duistervoorde; Notitie Uitgangspunten Ruimtelijke Beleid Beschermd Dorpsgezicht**, november 1999, Arnhem.
- Gelders Genootschap, **Duistervoorde; Toelichting te beschermen dorpsgezicht**, november 1999, Arnhem.
- Gemeente Voorst, **Bestemmingsplan 'De Dalk Klarenbeek**, Twello.
- Gemeente Voorst, **Bestemmingsplan 'Engelenburg-Noord**, juli 2000, Twello.
- Gemeente Voorst, **Bestemmingsplan 'Steenenkamer 2000'**, mei 2001, Twello.
- Gemeente Voorst, **Bestemmingsplan Terwolde 1994, herziening zwembad de Matanze**, februari 2000, Twello.
- Gemeente Voorst, **Nieuwe landgoederen in de gemeente Voorst**, Twello.
- Landschap partners, **Beleidsnota Landgoederen; deel I: Analyse landschapshistorische aspecten**, november 1985, Nieuwegein.
- Landview, **Cultuurhistorie in de gemeente Voorst; een archeologisch, historisch-geografische en historisch-bouwkundige inventarisatie en waardering**, april 1999, Hoorn.
- SAB, **Bestemmingsplan De Zwaan**, Arnhem.
- SAB, **Bestemmingsplan Sportpark Zuiderlaan**, Arnhem.
- SAB, **Bestemmingsplan Dorp Terwolde 1994 wijziging Kolkweg/Everwijnstraat**, Arnhem.
- SAB, **Bestemmingsplan Dorp Voorst 1994 wijziging 2001-1 woningbouw Enkweg**, 2001, Arnhem.
- SAB, **leidraad tot ontwikkeling recreatiegebied Bussloo 2008**, maart 2003, Arnhem.

Bijlage C: Reglement op de welstandscommissie in Voorst

Gelders Genootschap

1. Benoeming en samenstelling van de welstandscommissie
 - 1.1 Benoemingsprocedure
 - 1.2 Samenstelling welstandscommissie

2. Taakomschrijving ,
 - 2.1 Taakomschrijving welstandcommissie
 - 2.1.1 Wettelijke taken
 - 2.1.2 Niet wettelijk verplichte taken
 - 2.2 Taakomschrijving commissieleden
 - 2.2.1 Taken van de rayonarchitect
 - 2.2.2 Taken van de voorzitter
 - 2.2.3 Taken van externe commissieleden

3. Werkwijze vakgroep Vergunningen

4. Werkwijze van de welstandscommissie
 - 4.1 Vooroverleg over bouwplannen
 - 4.2 Gemandateerde behandeling
 - 4.2.1 Mandaat 'kleine commissie'
 - 4.2.2 Het mandaatadvies
 - 4.2.3 Openbaarheid
 - 4.2.4 Toelichting opdrachtgever/ontwerper
 - 4.2.5 Spreekrecht
 - 4.3 Openbare commissievergadering
 - 4.3.1 Locatie vergadering
 - 4.3.2 Publicatie agenda
 - 4.3.3 Toelichting opdrachtgever/ontwerper
 - 4.3.4 Spreekrecht
 - 4.4 Het welstandsadvies
 - 4.5 Afwijken van het welstandsadvies
 - 4.5.1 Second opinion

5. Evaluatie welstandstoezicht
 - 5.1 Jaarverslag B&W
 - 5.2 Jaarverslag welstandscommissie

1. Benoeming en samenstelling van de welstandscommissie

1.1 Benoemingsprocedure

Conform artikel 9.1 van de Bouwverordening 2009 heeft de gemeenteraad, het Gelders Genootschap aangewezen als de welstandscommissie. Het Gelders Genootschap legt de gemeente een lijst voor met de beoogde commissieleden. Dit betreft de voorzitter, de secretaris (de rayonarchitect), de externe deskundigen en hun plaatsvervangers. Indien gewenst, vindt overleg plaats tussen het Gelders Genootschap en de gemeente. Vervolgens worden de voorzitter, secretaris en de overige leden en hun plaatsvervangers op voorstel van het college benoemd door de gemeenteraad.

Voor de benoeming van burgerleden en hun plaatsvervangers geldt een afwijkende procedure. De gemeente kan burgerleden voordragen ter benoeming. Alvorens dit te doen, overleggen burgemeester en wethouders met het

Gelders Genootschap over het gewenste profiel van het burgerlid of de burgerleden. Er mogen maximaal twee burgerleden in de welstandscommissie worden benoemd. Burgerleden ontvangen via de gemeente een onkostenvergoeding.

Alle leden van de welstandscommissie en hun plaatsvervangers worden benoemd voor een periode van drie jaar, met de mogelijkheid van verlenging met nog eens drie jaar. Bij afwezigheid van de voorzitter of de leden van de commissie, treden plaatsvervangers op in de welstandscommissievergadering. De rayonarchitect kan zich door een collega-rayonarchitect laten vervangen. De voorzitter, de rayonarchitect, de externe deskundigen en hun plaatsvervangers zijn onafhankelijk ten opzichte van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. Er bestaan geen bindingen of relaties op basis waarvan het advies over de welstandsaspecten wordt beïnvloed. De welstandscommissie is beleidsmatig gebonden aan het gemeentelijk welstandsbeleid. De welstandscommissie streeft naar voortdurende afstemming met het beleid inzake de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

1.2 Samenstelling van de commissie

De welstandscommissie bestaat uit een voorzitter, de rayonarchitect van het Gelders Genootschap en ten minste twee externe deskundigen van buiten het bureau. De rayonarchitect fungeert tevens als secretaris-deskundige van de commissie. Naast de rayonarchitect zijn ten minste twee commissieleden deskundig op het terrein van architectuur, stedenbouw en aanverwante vakgebieden. De welstandscommissie kan zich naar eigen inzicht laten bijstaan door extra deskundigen van het bureau van het Gelders Genootschap of daarbuiten. Dit betreft disciplines als cultuur- en bouwhistorie, en landschapsarchitectuur. Afhankelijk van het type plan dat moet worden beoordeeld, nemen de extra deskundigen deel aan de vergadering. Zij hebben geen stemrecht, tenzij ze als commissielid zijn benoemd door de gemeenteraad. In de welstandscommissie hebben geen burgers zitting.

De welstandscommissie kan slechts adviezen uitbrengen indien ten minste drie leden aanwezig zijn (waaronder de rayonarchitect of zijn vervanger) en waarvan ten minste twee leden deskundig zijn op het gebied van welstand.

2. Taakomschrijving

2.1 Taakomschrijving welstandscommissie

De welstandscommissie is belast met zowel wettelijk verplichte als niet wettelijk verplichte taken. De wettelijke taken van de welstandscommissie worden uitgevoerd op grond van de Woningwet en/of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De commissie is beleidsmatig gebonden aan het welstandsbeleid, zoals dat is vastgelegd in de gemeentelijke welstandsnota.

2.1.1 Wettelijke taken

- Toetsing van vergunningplichtige bouwwerken.
De welstandscommissie adviseert het bevoegd gezag over de welstandsaspecten van aanvragen voor een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder a Wabo. Vergunningsplichtige aanvragen worden in de regel binnen twee weken na behandeling van een welstandsadvies voorzien, maar uiterlijk zes weken nadat hierom door of namens het bevoegd gezag is verzocht.
- Jaarverslag welstandscommissie.
De welstandscommissie legt de gemeenteraad eenmaal per jaar een verslag voor, van de door haar verrichte werkzaamheden. In dit verslag zet de commissie tenminste uiteen op welke wijze zij toepassing heeft gegeven aan de welstandscriteria uit de welstandsnota, wat de werkwijze van de welstandscommissie is, op welke wijze uitwerking is gegeven aan de openbaarheid van het vergaderen, wat de aard van de beoordeelde plannen was en of er nog bijzondere projecten beoordeeld zijn. Tenminste eenmaal per jaar vindt, ten behoeve van het jaarverslag, een evaluatiegesprek plaats tussen een vertegenwoordiging van het gemeentebestuur en de welstandscommissie.

2.1.2 Niet wettelijk verplichte taken

De welstandscommissie krijgt de opdracht om naast de reguliere taken de volgende (niet wettelijk verplichte) taken uit te voeren:

- Beoordeling van aanvragen voor reclame uitdrukkingen (inzake de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Voorst). Desgevraagd adviezen uitbrengen aan het bevoegd gezag over de welstandsaspecten

van in voorbereiding zijnde structuurplannen, bestemmingsplannen, beeldkwaliteitplannen, stedenbouwkundige plannen en andere relevante beleidsstukken.

- Desgevraagd adviseren over stedenbouwkundige en architectonische ontwikkelingen die van belang zijn voor de ruimtelijke kwaliteit in de gemeente.
- Desgevraagd adviseren in het geval van excessen: buitensporigheden in het uiterlijk van bouwwerken die ook voor niet-deskundigen evident zijn.

2.2 Taakomschrijving commissieleden

2.2.1 Taken voorzitter

De voorzitter van de welstandscommissie is in principe gekozen uit de kring van gemeentebestuurders. Hij is verantwoordelijk voor het functioneren van de commissie en de kwaliteit van de advisering. Hij ziet er op toe dat de commissie adviseert binnen de kaders van het gemeentelijk welstandsbeleid. Tijdens de openbare vergadering treedt de voorzitter op als gastheer voor alle aanwezigen. Hij legt in het kort de vergaderprocedure uit en informeert wie van de aanwezigen bij een bepaald plan wil inspreken. Indien een plan in het vooroverleg is besproken, geeft de voorzitter (of de rayonarchitect) een korte samenvatting van hetgeen in dat stadium van het planproces besproken is. De voorzitter leidt de discussie en biedt alle commissieleden de gelegenheid om hun mening voldoende naar voren te brengen. Hij zorgt ervoor dat na een inhoudelijke discussie over een adviesaanvraag een voor alle aanwezigen korte en heldere samenvatting wordt gegeven. De voorzitter bewaakt verder de voortgang van de agenda.

Bij het overleg met de gemeente (bestuurders en ambtenaren) en met de pers treedt de voorzitter namens de commissie naar buiten. De voorzitter organiseert met de commissie een jaarlijkse inhoudelijke evaluatie van de werkzaamheden. De resultaten van de evaluatie worden opgenomen in het jaarlijks verslag van de welstandscommissie.

2.2.2 Taken secretaris (rayonarchitect)

De rayonarchitect van het Gelders Genootschap is secretaris-deskundige van de commissie. Hij voert als gemandateerd lid van de welstandscommissie de eerste gesprekken -het vooroverleg- met de gemeente, planindieners, ontwerpers en andere belanghebbenden, verzamelt relevante informatie en bereidt de behandeling van bouwplannen in de welstandscommissie voor. De plannen waarvoor de rayonarchitect een mandaat heeft, worden door hem van een advies voorzien (Zie verder paragraaf 4.2 Gemandateerde behandeling). De rayonarchitect stelt de agenda voor de commissievergadering op en geeft die door aan de behandelend ambtenaar van de vakgroep Vergunningverlening. Tijdens de commissievergadering introduceert de rayonarchitect de bouwplannen en verstrekt gegevens over het relevante welstandsbeleid voor het betreffende plan en/of gebied. Onder de verantwoordelijkheid van de rayonarchitect wordt de beraadslaging en conclusie over een bouwplan uitgewerkt in een schriftelijk advies, dat in beginsel binnen twee weken na de commissievergadering verzonden wordt, maar uiterlijk zes weken nadat hierom door of namens het bevoegd gezag is verzocht.

2.2.3 Taken externe deskundigen

In de welstandscommissie hebben tenminste twee externe deskundigen op het gebied van de architectuur en stedenbouw zitting. Zij geven vanuit hun ervaring en inzicht in het vakgebied een onafhankelijke visie op de adviesaanvragen. Op het moment dat een extern commissielid op de een of andere wijze een zakelijke binding heeft met een bepaald bouwplan laat hij zich voor de betreffende commissievergadering vervangen. Bij langlopende projecten waarbij de inbreng van de welstandscommissie verwacht wordt en waarbij de extern deskundige een zakelijke binding heeft, treedt deze in overleg met de welstandscommissie en het Gelders Genootschaptijdelijk terug.

3. Werkwijze vakgroep vergunningen

De vakgroep Vergunningen toets de bouwplannen eerst op de vereisten in het bestemmingsplan. Ten behoeve van de welstandstoets beoordeelt de plantoetsers of het bouwplan is voorzien van de benodigde bescheiden om het te kunnen toetsen. Welke gegevens nodig zijn, is vastgelegd in de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor).

4. Werkwijze van de welstandscommissie

4.1 Vooroverleg over bouwplannen

De gemeente Voorst biedt de aanvrager van een omgevingsvergunning de mogelijkheid, om een nog niet formeel aangevraagd bouwplan in een vooroverleg met de welstandscommissie toe te lichten en te bespreken. De rayonarchitect maakt altijd een verslag van het vooroverleg. Het vooroverleg vindt in principe niet in het openbaar plaats. Hiervan kan worden afgeweken na overleg tussen de gemeente, de aanvrager en de welstandscommissie.

4.2 Gemandateerde behandeling

De rayonarchitect behandelt in de regel twee keer per drie weken bij de gemeente Voorst de bouwplannen. Hij heeft een mandaat van de welstandscommissie om zelfstandig bouwplannen af te handelen. Het uitgangspunt voor de mandaatverlening is dat de rayonarchitect alleen die plannen beoordeelt, die van een relatief geringe ruimtelijke betekenis is, of plannen waar gelet op meerdere vergelijkbare gevallen, de mening van de welstandscommissie als bekend mag worden verondersteld. Bij twijfel legt de rayonarchitect het bouwplan alsnog voor aan de welstandscommissie. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de rayonarchitect alleen het mandaat heeft om positieve adviezen uit te brengen. De welstandscommissie is zelf eindverantwoordelijk voor het welstandsadvies. Tenminste één keer per jaar vindt overleg plaats tussen de rayonarchitect en de welstandscommissie over het mandaat.

4.2.1 Mandaat "kleine commissie"

De gemandateerde rayonarchitect wordt -op verzoek van de welstandscommissie, het bevoegd gezag of op eigen verzoek- bijgestaan door een ander commissielid. Deze "kleine commissie" beschikt over hetzelfde mandaat als de rayonarchitect.

4.2.2 Openbaarheid gemandateerde behandeling

De behandeling van bouwplannen onder mandaat is openbaar. De agenda wordt ter inzage gelegd op het gemeentehuis en op het internet gepubliceerd. Via het huis-aan-huis blad worden de burgers op de hoogte gesteld van het tijdstip en plaats van de gemandateerde behandeling.

Slechts in zeer beperkte situaties kan het bevoegd gezag, al dan niet op verzoek van de aanvrager, een verzoek doen tot niet-openbare behandeling. Dit verzoek kan alleen gehonoreerd worden, indien hieraan klemmende redenen op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur ten grondslag liggen.

4.2.3 Toelichting opdrachtgever/ontwerper

Oprachtgevers, ontwerpers en aanvragers worden altijd in de gelegenheid gesteld om de gemandateerde behandeling van hun plan bij te wonen en toe te lichten. Indien zij bij de behandeling aanwezig willen zijn, vermelden ze dit op het daarvoor bestemde formulier of rechtstreeks bij de vakgroep Vergunningen. De gemeente zorgt voor de uitnodigingen.

4.2.4 Spreekrecht

Tijdens de gemandateerde behandeling hebben alle belanghebbenden in toelichtende zin spreekrecht.

4.3 Openbare commissievergadering

De welstandscommissie vergadert in de regel één keer per drie weken. De rayonarchitect behandelt in de tussentijdse periode de kleinere bouwplannen (zie paragraaf 2.2.1 tot en met 2.2.3). Deze openbaarheid geldt voor de beraadslaging over bouwplannen, de beoordeling daarvan en voor de opgestelde adviezen. Slechts in zeer beperkte situaties kan het bevoegd gezag, al dan niet op verzoek van de aanvrager, een verzoek doen tot niet-openbare behandeling. Dit verzoek kan alleen gehonoreerd worden, indien hieraan klemmende redenen op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur ten grondslag liggen.

4.3.1 Locatie vergadering

De welstandscommissie vergadert op een vaste locatie in het rayon. Bij de behandeling van belangrijke bouwplannen kan -op verzoek van de gemeente- worden besloten om in de gemeente Voorst te vergaderen.

4.3.2 Publicatie agenda

De agenda voor de welstandscommissievergadering wordt ter inzage gelegd op het gemeentehuis en op het internet gepubliceerd. Via het huis-aan-huis blad worden de burgers op de hoogte gesteld van het tijdstip en plaats van de vergadering.

4.3.3 Toelichting opdrachtgever/ontwerper

Aanvragers, opdrachtgevers en ontwerpers worden altijd in de gelegenheid gesteld om de behandeling van hun plan bij te wonen en toe te lichten. Indien zij bij de behandeling aanwezig willen zijn, vermelden ze dit op het daarvoor bestemde formulier of rechtstreeks bij de vakgroep Vergunningen. De gemeente Voorst zorgt voor de uitnodigingen.

4.3.4 Spreekrecht

Tijdens de openbare vergadering wordt de mogelijkheid tot spreekrecht geboden. Alle belanghebbenden hebben spreekrecht.

4.4 Het welstandsadvies

De welstandscommissie brengt heldere en goed beargumenteerde adviezen uit aan het bevoegd gezag over de vraag of "het uiterlijk en de plaatsing van het bouwwerk of de standplaats, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand" (artikel 2.10, lid 1, onder d, van de Wabo). Dit wordt beoordeeld aan de hand van de criteria, zoals deze zijn opgenomen in deze welstandsnota. Een welstandsadvies kan de volgende uitkomsten hebben:

– Akkoord

De welstandscommissie is van oordeel dat het bouwplan volgens de van toepassing zijnde welstandscriteria niet in strijd is met redelijke eisen van welstand.

– Akkoord mits

De welstandscommissie adviseert aan het bevoegd gezag het plan te laten aanpassen omdat het volgens de van toepassing zijnde criteria op een aantal punten (nog) niet voldoet aan redelijke eisen van welstand. Een "akkoord mits" wordt gegeven als de welstandscommissie van mening is dat de aanvrager kan volstaan met enkele aanpassingen en deze daarin heeft toegestemd en/of dit redelijkerwijze is te verwachten. De gemeente controleert of de definitieve bouwtekening in overeenstemming is met de voorwaarden van de welstandscommissie.

– Niet akkoord

De welstandscommissie brengt een negatief advies uit aan het bevoegd gezag, omdat het plan volgens de van toepassing zijnde welstandscriteria niet voldoet aan redelijke eisen van welstand. Een negatief advies wordt gegeven als de welstandscommissie van mening is dat een bouwplan ingrijpend moet worden aangepast. Adviseert de welstandscommissie negatief, dan geeft ze een nauwkeurige schriftelijke motivering. Deze bevat een korte omschrijving van het ingediende plan, een verwijzing naar de van toepassing zijnde welstandscriteria en een beoordeling van het plan op die punten. Het bevoegd gezag maakt een inschatting of de gevraagde aanpassingen nog binnen de vereisten van het bestemmingsplan en de resterende vergunningstermijn te realiseren zijn. Indien dat niet mogelijk is, betekent het negatief advies dat de vergunning kan worden geweigerd.

– Aanhouden

De welstandscommissie kan het advies aanhouden, waarbij de vakgroep Vergunningen danwel het bevoegd gezag aangeeft of en hoe lang dit mogelijk is binnen de resterende vergunningstermijn, indien meer informatie of een toelichting van de ontwerper noodzakelijk is.

4.5 Afwijken van het welstandsadvies en/of -criteria

Het bevoegd gezag heeft de wettelijke bevoegdheid om ook op andere gronden, dan welstandsgronden, af te wijken van een welstandsadvies. De redenen voor afwijking van het welstandsadvies moeten bij de bekendmaking van het besluit worden vermeld. Tevens kan het bevoegd gezag, eventueel op advies van de welstandscommissie, gemotiveerd (op welstandsgronden) afwijken van de welstandscriteria zelf. Dit is slechts mogelijk bij plannen die niet voldoen aan de vastgelegde criteria maar wél aan de algemene eisen van redelijke welstand. Het bevoegd gezag verwijst in dat geval naar de algemene criteria in de welstandsnota.

4.5.1 Second opinion

Bij een second opinion wordt de aanvraag om omgevingsvergunning voorgelegd aan een welstandscommissie buiten het Gelders Genootschap. Alvorens een second opinion te vragen, biedt het bevoegd gezag de vaste welstandscommissie de mogelijkheid tot heroverweging van het eerder uitgebrachte advies. Indien alsnog een second opinion wordt gevraagd, wordt dit gemeld aan de welstandscommissie. Over het verrichten van de second opinion neemt het bevoegd gezag contact op met de Federatie Welstand.

5. Evaluatie welstandstoezicht

5.1 Jaarverslag door burgemeester en wethouders

Burgemeester en wethouders leggen de gemeenteraad ten minste eenmaal per jaar een verslag voor waarin zij uiteenzetten:

- Op welke wijze zij zijn omgegaan met de adviezen van de welstandscommissie;
- In welke categorieën van gevallen zij de aanvraag voor een omgevingsvergunning niet aan de welstandscommissie hebben voorgelegd en op welke wijze zij in die gevallen zelf toepassing hebben gegeven aan de welstandscriteria.
- In welke categorieën van gevallen:
 - zij tot aanschrijving op grond van artikel 13a van de Woningwet zijn overgegaan en daarbij de keuze hebben gelaten tussen ofwel het uitvoeren van de aanschrijving, ofwel het slopen van het bouwwerk of de standplaats binnen de door hen te bepalen termijn, en zij bij of na een aanschrijving op grond van artikel 13a van de Woningwet zijn overgegaan tot toepassing van bestuursrechterlijke handhaving.

5.2 Jaarverslag welstandscommissie

Kortheidshalve wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 2.1.1.

Bijlage C: Tekst algemene welstandscriteria

Inleiding

De algemene welstandscriteria¹ hebben betrekking op de uitdrukingskracht en het vakmanschap van het architectonisch ontwerp en is terug te voeren op vrij universele kwaliteitsprincipes. Deze liggen (haast onzichtbaar) ten grondslag aan elke planbeoordeling omdat ze het uitgangspunt vormen voor de uitwerking van de gebiedsgerichte en objectgerichte welstandscriteria. In de praktijk zullen die uitwerkingen meestal voldoende houvast bieden voor de planbeoordeling.

Relatie tussen vorm, gebruik en constructie

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat de verschijningsvorm een relatie heeft met het gebruik ervan en de wijze waarop het gemaakt is, terwijl de vormgeving daarnaast ook zijn eigen samenhang en logica heeft.

Een bouwwerk wordt primair gemaakt om te worden gebruikt. Hoewel het welstandstoezicht slechts is gericht op de uiterlijke verschijningsvorm, kan de vorm van het bouwwerk niet los worden gedacht van de eisen vanuit het gebruik en de mogelijkheden die materialen en technieken bieden om een doelmatige constructie te maken. Gebruik en constructie staan aan de wieg van iedere vorm. Daarmee is nog niet gezegd dat de vorm altijd ondergeschikt is aan het gebruik of de constructie. Ook wanneer andere aspecten dan gebruik en constructie de vorm tijdens het ontwerpproces gaan domineren, mag worden verwacht dat de uiteindelijke verschijningsvorm een begrijpelijke relatie houdt met zijn oorsprong. Daarmee is tegelijk gezegd dat de verschijningsvorm méér is dan een rechtstreekse optelsom van gebruik en constructie. Er zijn daarnaast andere factoren die hun invloed kunnen hebben zoals de omgeving en de associatieve betekenis van de vorm in de sociaal-culturele context. Maar als de vorm in tegenspraak is met het gebruik en de constructie dan verliest zij daarmee aan begrijpelijkheid en integriteit.

Relatie tussen bouwwerk en omgeving

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat het een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de openbare (stedelijke of landschappelijke) ruimte. Daarbij worden hogere eisen gesteld naarmate de openbare betekenis van het bouwwerk of van de omgeving groter is.

Bij het oprichten van een gebouw is sprake van het afzonderen en in bezit nemen van een deel van de algemene ruimte voor particulier gebruik. Gevels en volumes vormen zowel de externe begrenzing van de gebouwen als ook de wanden van de openbare ruimte die zij gezamenlijk bepalen. Het gebouw is een particulier object in een openbare context, het bestaansrecht van het gebouw ligt niet in het eigen functioneren alleen, maar ook in de betekenis die het gebouw heeft in zijn stedelijke of landschappelijke omgeving. Ook van een gebouw dat contrasteert met zijn omgeving mag worden verwacht dat het zorgvuldig is ontworpen en de omgeving niet ontkent. Waar het om gaat is dat het gebouw een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de omgeving en de te verwachten ontwikkeling daarvan. Over de wijze waarop dat bij voorkeur zou moeten gebeuren kunnen de gebiedsgerichte welstandscriteria duidelijkheid verschaffen.

Betekenenissen van vormen in de sociaal-culturele context

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand, mag worden verwacht dat verwijzingen en associaties zorgvuldig worden gebruikt en uitgewerkt, zodat er concepten en vormen ontstaan die bruikbaar zijn in de bestaande maatschappelijke realiteit.

Voor vormgeving gelden in iedere cultuur bepaalde regels, net zoals een taal zijn eigen grammaticale regels heeft om zinnen en teksten te maken. Die regels zijn geen wetten en moeten ter discussie kunnen staan. Maar als ze worden verhaspeld of ongeïnspireerd gebruikt worden, wordt een tekst verwarrend of saai. Precies zo wordt een bouwwerk verwarrend of saai als de regels van de architectonische vormgeving niet bewust worden gehanteerd. Als vormen regelmatig in een bepaald verband zijn waargenomen krijgen zij een zelfstandige betekenis en roepen zij, los van gebruik en constructie, bepaalde associaties op. Pilasters in classicistische gevels

¹ De algemene welstandscriteria zijn ontleend aan de notitie 'Architectonische kwaliteit, een notitie over architectuurbeleid' van prof. ir. Tj. Dijkstra die hij schreef als Rijksbouwmeester in 1985.

verwijzen naar zuilenstructuren van tempels, transparante gevels van glas en metaal roepen associaties op met techniek en vooruitgang.

In iedere bouwstijl wordt gebruik gemaakt van verwijzingen en associaties naar wat eerder of elders reeds aanwezig was of naar wat in de toekomst wordt verwacht. De kracht of de kwaliteit van een bouwwerk ligt echter vooral in de wijze waarop die verwijzingen en associaties worden verwerkt en geïnterpreteerd binnen het kader van de actuele culturele ontwikkelingen, zodat concepten en vormen ontstaan die bruikbaar zijn in de bestaande maatschappelijke realiteit. Zorgvuldig gebruik van verwijzingen en associaties betekent onder meer dat er een bouwwerk ontstaat dat integer is naar zijn tijd doordat het op grond van zijn uiterlijk in de tijd worden geplaatst waarin het werd gebouwd of verbouwd. Bij restauraties is sprake van herstel van elementen uit het verleden, maar bij nieuw- of verbouw in bestaande (monumentale) omgeving betekent dit dat duidelijk moet zijn wat authentiek is en wat nieuw is toegevoegd. Een ontwerp kan worden geïnspireerd door een bepaalde tijdsperiode, maar dat is iets anders dan het imiteren van stijlen, vormen en detailleringen uit het verleden.

Associatieve betekenissen zijn van groot belang om een omgeving te "begrijpen" als beeld van de tijd waarin zij is ontstaan, als verhaal van de geschiedenis, als representant van een stijl. Daarom is het zo belangrijk om ook bij nieuwe bouwplannen zorgvuldig met stijlvormen om te gaan, zij vormen immers de geschiedenis van de toekomst.

Evenwicht tussen helderheid en complexiteit

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat er structuur is aangebracht in het beeld, zonder dat de aantrekkingskracht door simpelheid verloren gaat.

Een belangrijke eis die aan een ontwerp voor een gebouw mag worden gesteld is dat er structuur wordt aangebracht in het beeld. Een heldere structuur biedt houvast voor de waarneming en is bepalend voor het beeld dat men vasthoudt van een gebouw. Symmetrie, ritme, herkenbare maatreksen en materialen maken het voor de gemiddelde waarnemer mogelijk de grote hoeveelheid visuele informatie die de gebouwde omgeving geeft, te reduceren tot een bevattelijk beeld.

Het streven naar helderheid mag echter niet ontaarden in simpelheid. Een bouwwerk moet de waarnemer blijven prikkelen en intrigeren en zijn geheimen niet direct prijsgeven. Er mag best een beheerst beroep op de creativiteit van de voorbijganger worden gedaan. Van oudsher worden daarom helderheid en complexiteit als complementaire begrippen ingebracht bij het ontwerpen van bouwwerken. Complexiteit in de architectonische compositie ontstaat vanuit de stedenbouwkundige eisen en het programma van eisen voor het bouwwerk. Bij een gebouwde omgeving met een hoge belevingswaarde zijn helderheid en complexiteit tegelijk aanwezig in evenwichtige en spanningsvolle relatie.

Schaal en maatverhoudingen

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat het een samenhangend stelsel van maatverhoudingen heeft dat beheerst wordt toegepast in ruimtes, volumes en vlakverdelingen.

Ieder bouwwerk heeft een schaal die voortkomt uit de grootte of de betekenis van de betreffende bouwopgave. Grote bouwwerken kunnen uiteraard binnen hun eigen grenzen geleed zijn, maar worden onherkenbaar en ongehoofwaardig als ze er uitzien alsof ze bestaan uit een verzameling losstaande kleine bouwwerken.

De maatverhoudingen van een bouwwerk zijn van groot belang voor de belevingswaarde ervan, maar vormen tegelijk één van de meest ongrijpbare aspecten bij het beoordelen van ontwerpen. De waarnemer ervaart bewust of onbewust de maatverhoudingen van een bouwwerk, maar wáárom de maatverhoudingen van een bepaalde ruimte aangenamer, evenwichtiger of spannender zijn dan die van een andere, valt nauwelijks vast te stellen. Duidelijk is dat de kracht van een compositie groter is naarmate de maatverhoudingen een sterkere samenhang en hiërarchie vertonen. Mits bewust toegepast kunnen ook spanning en contrast daarin hun werking hebben.

De afmetingen en verhoudingen van gevelelementen vormen samen de compositie van het gevelvlak. Hellende daken vormen een belangrijk element in de totale compositie. Als toegevoegde elementen (zoals een dakkapel, een aanbouw of een zonnecollector) te dominant zijn ten opzichte van de hoofdmassa en/of de vlakverdeling, verstoren zij het beeld niet alleen van het object zelf maar ook van de omgeving waarin dat is geplaatst

Materiaal, textuur, kleur en licht

Van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand, mag worden verwacht dat materiaal, textuur, kleur en licht het karakter van het bouwwerk zelf ondersteunen en de ruimtelijke samenhang met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan duidelijk maken.

Door middel van materialen, kleuren en lichttoetreding krijgt een bouwwerk uiteindelijk zijn visuele en tactiele kracht: het wordt zichtbaar en voelbaar. De keuze van materialen en kleuren is tegenwoordig niet meer beperkt tot wat lokaal aan materiaal en ambachtelijke kennis voorhanden is. Die keuzevrijheid maakt de keuze moeilijker en het risico van een onsamenhangend beeld groot. Als materialen en kleuren teveel los staan van het ontwerp en daarin geen ondersteunende functie hebben maar slechts worden gekozen op grond van decoratieve werking, wordt de betekenis ervan toevallig en kan het afbreuk doen aan de zeggingskracht van het bouwwerk. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer het gebruik van materialen en kleuren geen ondersteuning geeft aan de architectonische vormgeving of wanneer het gebruik van materialen en kleuren een juiste interpretatie van de aard en de ontstaansperiode van het bouwwerk in de weg staat.

Bijlage D: Welstandskaat - Deelgebieden